

Kostentoedeling onder de Wtp

Kostentransparantie begint bij een evenwichtig en weloverwogen beleid. Eerst moet duidelijk zijn hoe kosten evenwichtig over deelnemers worden verdeeld en waarom die verdeling uitlegbaar is. Daarna komt de vraag hoe kosten aan deelnemers worden getoond en toegelicht.

Eerst beleid, dan transparantie

De overgang naar de Wtp maakt pensioenen persoonlijker en transparanter. Omdat deelnemers meer inzicht krijgen in de ontwikkeling van hun pensioenvermogen, wordt ook inzicht in de kosten steeds belangrijker. De AFM verwacht dat pensioenfondsen deelnemers op individueel niveau inzicht geven in de kosten die zijn ingehouden.

Over hoe die kosten individueel inzichtelijk en transparant moeten worden gemaakt, lopen de meningen binnen de sector nog uiteen. Maar voordat die vraag aan de orde komt, ligt naar onze mening eerst een fundamenteel bestuurlijk vraagstuk op tafel: hoe worden kosten toegedeeld aan deelnemers en waarom is die toedeling evenwichtig? Een goede onderbouwing is nodig om de kostentoedeling richting deelnemers te kunnen verantwoorden. Deze nieuwsflits richt zich daarom op het kostentoedelingsbeleid.

Een enigszins onderbelicht Wtp-thema

Bij de invoering van de Wtp ging veel aandacht uit naar de impact en evenwichtigheid van de transitie. Het kostentoedelingsbeleid in de Wtp bleef wat op de achtergrond. Tijdens het seminar kostentransparantie van Sprenkels herkende de meerderheid van de aanwezige pensioenfondsbestuurders dit beeld ook. Het kostentoedelingsbeleid verdient daarom een nadrukkelijker plaats op de bestuurlijke agenda.

Wtp biedt aanleiding om kosten opnieuw te classificeren

De overgang naar de Wtp is een natuurlijk moment om opnieuw te kijken naar de indeling van kosten tussen pensioenbeheer en vermogensbeheer. In het nieuwe stelsel staan veel activiteiten direct in relatie tot het beheer van persoonlijke pensioenvermogens.

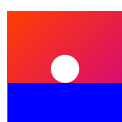
Daarnaast worden pensioenfondsen met een SPR of een FPR zonder vaste uitkering voor de btw-behandeling in belangrijke mate benaderd als collectieve beleggingsvehikels. Daardoor zijn diverse beheerkosten in beginsel vrijgesteld van btw.

Tegen die achtergrond kan worden beargumenteerd dat een groter deel van de huidige pensioenbeheerkosten als vermogensbeheerkosten kan worden beschouwd. Denk aan delen van bestuurs-, administratie-, communicatie-, accountants- en advieskosten.

Meer flexibiliteit voor een evenwichtige verdeling

De indeling van kosten als pensioenbeheer- of vermogensbeheerkosten bepaalt mede hoe deze kosten kunnen worden gefinancierd en over deelnemersgroepen kunnen worden verdeeld. Pensioenbeheerkosten kunnen alleen gefinancierd worden via de premie en de kostenvoorziening. Vermogensbeheerkosten worden daarentegen uit het vermogen onttrokken en via verschillende verdeelsleutels over deelnemersgroepen verdeeld. Zo kunnen bepaalde kosten bijvoorbeeld ook aan slapers worden toebedeeld.

Een grotere component vermogensbeheerkosten geeft dus meer ruimte om kosten neer te leggen bij de groepen die profijt hebben van de onderliggende activiteiten. De meerderheid van de bij ons seminar aanwezige pensioenfondsbestuurders is voorstander van het principe “de gebruiker betaalt”. Tegelijkertijd werden de uitvoerbaarheid en het solidariteitsbeginsel als tegenargumenten genoemd. De visie van het fonds en de uitgangspunten van het kostenbeleid bepalen of, en zo ja hoe, de extra mogelijkheden voor het verdelen van kosten worden benut.

Een lagere kostenvoorziening

Een verschuiving naar vermogensbeheerkosten kan de kostenvoorziening verlagen, of minder sterk laten stijgen. Er hoeft dan minder vermogen vooraf te worden gereserveerd voor toekomstige pensioenbeheerkosten. Daardoor blijft naar verwachting meer vermogen beschikbaar voor beleggingen. Als de beleggingen per saldo een positief rendement opleveren, kan uiteindelijk meer vermogen aan deelnemers ten goede komen.

Een derde van de aanwezige pensioenfondsbestuurders vond dit in het belang van deelnemers. Een aandachtspunt daarbij is de verdeling van de kosten die normaliter in rekening gebracht zouden worden bij de werkgever. De werkgever kan alleen middels premiebetaling bijdragen aan de uitvoeringskosten.

Een gelijk spelveld

Een verschuiving van pensioenbeheerkosten naar vermogensbeheerkosten kan ook bijdragen aan een gelijk spelveld tussen pensioenfonds, PPI's en beleggingsfondsen. Bij PPI's en beleggingsfondsen worden kosten al in belangrijke mate via het beleggingsrendement verwerkt. Een heroverweging van de huidige kostenclassificatie bij pensioenfonds kan daarmee bijdragen aan een betere vergelijkbaarheid van de kosten.

Niet iedere kostenpost vraagt dezelfde verdeelsleutel

De volgende vraag is hoe de vermogensbeheerkosten evenwichtig worden verdeeld over de deelnemers. Voor vermogensbeheerkosten zijn verschillende verdeelsleutels denkbaar: via het overrendement, naar rato van het persoonlijk pensioenvermogen of via een specifieke verdeelsleutel. Welke methode het meest passend is, vraagt om een zorgvuldige afweging per kostensoort. De figuur hieronder laat zien welke stappen daarbij kunnen worden doorlopen.

Breng de kosten in kaart

Wij adviseren om eerst per kostenpost inzichtelijk te maken welke activiteiten hieronder vallen en wat het doel ervan is. Bepaal vervolgens of een kostenpost als pensioenbeheerkosten of vermogensbeheerkosten wordt geclassificeerd. Een combinatie van beide is ook mogelijk door de kosten procentueel te verdelen.

Onderzoek de evenwichtigheid

Vervolgens wordt per kostensoort onderzocht welke verdeelsleutel het meest logisch, uitlegbaar en evenwichtig is. Daarbij spelen de aard van de kosten, de effecten voor verschillende deelnemersgroepen en eventuele specifieke financieringsafspraken met de werkgever een rol. Dit kan per kostenpost verschillen. Zo kunnen kosten voor zakelijke waarden via het overrendement worden verdeeld, terwijl kosten voor de overgehevelde activiteiten van pensioenbeheer naar rato van het pensioenvermogen kunnen worden verdeeld. Voor de kosten als gevolg van renteafdekking, die voornamelijk ten behoeve van ouderen worden gemaakt, kan weer een separate verdeelsleutel gewenst zijn. Wat is vanuit inhoudelijk perspectief de meest zuivere kostentoedeling?

Maak een beleidskeuze

Op basis van deze analyse kan het fonds bepalen hoe de kostentoedeling in de uitvoeringspraktijk wordt ingericht. Dit kan bijvoorbeeld door 'zuivere' afzonderlijke verdeelsleutels per kostencategorie te hanteren of door te kiezen voor een eenvoudige aanpak, waarbij een gemiddelde verdeelsleutel wordt vastgesteld die zo goed mogelijk aansluit bij de uitkomsten van de zuivere methode. Ook een combinatie van beide methoden of aansluiting bij de overrendementverdeelsleutel kan passend zijn. De verschillen met een volledig zuivere kostentoedeling moeten beperkt of bestuurlijk acceptabel zijn. De meest verfijnde methode is niet automatisch de beste.

Meer dan een administratief vraagstuk

Kostentoedeling raakt niet alleen de administratie, maar ook de verdeling van kosten tussen deelnemersgroepen en de financiële inrichting van het fonds.

Kostentoedeling onder de Wtp

Een heroverweging vraagt om een samenhangende beoordeling van de kostenclassificatie, de verdeelsleutels, de financieringsafspraken en de uitvoerbaarheid. Kostentoedeling verdient daarom een expliciete plaats op de bestuurlijke agenda. Uiteindelijk gaat het om een kosten-toedelingsbeleid dat evenwichtig, uitlegbaar en praktisch uitvoerbaar is.

Meer weten?

Wilt u verder spreken over de evenwichtigheid of inrichting van uw kostentoedelingsbeleid?

Neem dan contact op met uw vaste contactpersoon bij Sprenkels of met Daan Kleinloog, Marc Stougie of Pim Zomerdijk.

Daan Kleinloog

Daan.Kleinloog@Sprenkels.nl
+31 (0)6 20 619 360

Marc Stougie

Marc.Stougie@Sprenkels.nl
+31 (0)6 86 855 580

Pim Zomerdijk

Pim.Zomerdijk@Sprenkels.nl
+31 (0)6 30 122 388

